

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 05.06.1961 Časová verzia predpisu účinná od: 05.06.1961 do: 31.08.1964

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

50

VYHLÁŠKA

Ministerstva poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva

z 31. mája 1961

o vypracovaní vlastných stanov JRD, ich schvaľovaní a registrácii

V. celoštátny zjazd JRD prijal uznesením z 26. marca 1961 návrh Vzorových stanov JRD, ktorý vláda ČSSR uznesením z 26. apríla 1961 schválila. Vzorové stanovy JRD sú podľa § 11 zákona č. 49/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách, záväzným podkladom pre vypracovanie vlastných stanov JRD, ktoré majú napomáhať upevňovaniu a socialistickému rozvoju družstiev na základe rastu výroby a produktivity práce a tým zabezpečovať ďalší vzostup životnej úrovne družstevných roľníkov a všetkých pracujúcich. Vypracovanie vlastných stanov JRD vyžaduje vykonať hlboký rozbor hospodárenia každého družstva za širokej účasti družstevníkov, pri ktorom si družstevníci ujasnia vývojové tendencie družstva a sústredia svoju pozornosť na tie nové ustanovenia Vzorových stanov JRD, ktoré vedú k pokrokovému riešeniu otázok rozvoja spoločných družstevných hospodárstiev. Na ich základe potom družstevníci vypracujú príslušné ustanovenia vlastných stanov a urobia opatrenia na odstránenie nedostatkov, ktoré stáli v ceste socialistickému rozvoju družstva. Na vypracovanie vlastných stanov JRD na podklade Vzorových stanov JRD Ministerstvo poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva ustanovuje v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi podľa § 61 ods. 1 zákona č. 49/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách:

§ 1

(1) Každé jednotné roľnícke družstvo (ďalej len „družstvo“) vypracuje vlastné stanovy JRD (ďalej len „stanovy“) na podklade Vzorových stanov JRD tak, aby vlastné stanovy pri celoštátnej jednotnej úprave základných a zásadných otázok poľnohospodárskeho družstevníctva vystihovali miestne podmienky a ekonomické potreby a možnosti rozvoja výroby každého družstva, zabezpečili využívanie materiálových, finančných a miestnych zdrojov a stali sa tak spoľahlivým základom upevňovania a ďalšieho socialistického rozvoja družstva.

(2) Družstvo preberie do stanov tie ustanovenia Vzorových stanov JRD, ktoré upravujú zásadné otázky budovania, organizácie, činnosti, hospodárenia, členstva a ďalšieho rozvoja jednotného roľníckeho družstva a sú záväzné bez zmien a doplnkov pre všetky družstvá. Sú to úvodné ustanovenia a tieto články: v časti I: čl. 1, 2, 3 ods. 1 až 7 a čl. 7; v časti II: čl. 9, 10 a 11 ods. 2, čl. 12 ods. 2 a čl. 15; v časti III: čl. 16 a 17; v časti IV: čl. 18, 19 ods. 1. písm. a) až d) a písm. f), čl. 21 ods. 1 písm. A v prijatej alternatíve, písm. B, C a písm. E bod 2, pokiaľ ide o úhradu poistného nemocenského poistenia; v časti V: čl. 22, 23 a 24; v časti VI: čl. 26, 27, 28, 30 až 33; v časti VII: čl. 34 až 38 a v časti IX: čl. 41.

(3) Družstvo preberie, doplní, spresní a rozvedie tie ustanovenia Vzorových stanov JRD, ktoré to buď vyžadujú alebo dovoľujú, aby lepšie vystihli miestne podmienky a potreby družstva:

a) Vzorové stanovy JRD vyžadujú spresnenie, prípadne doplnenie v týchto prípadoch:

V čl. 4 družstvo uvedie druh a rozsah pridruženej výroby podľa platných predpisov;*) v čl. 19 ods. 2 družstvo pri splnení úloh určených v ods. 1 písm. a) až d) citovaného článku konkrétne určí podľa miestnych podmienok a potrieb, aké množstvá naturálií bude poskytovať rodinám družstevníkov na krytie ich osobnej spotreby a pre potreby prípustného počtu záhumienkového zvieratstva, pritom družstvo vychádza z týchto zásad:

aa) množstvo naturálií poskytnuté rodine družstevníka nesmie v žiadnom prípade presiahnuť mieru odôvodnenej osobnej spotreby družstevníka a jeho rodiny a potreby prípustného počtu záhumienkového zvieratstva;

bb) pri určení miery odôvodnenej osobnej spotreby družstevníka a príslušníkov jeho rodiny družstvo môže prihliadať na pracovnú účasť družstevníka a jeho rodinných príslušníkov v družstevnom hospodárstve, na to, či ide o dospelého príslušníka rodiny pracujúceho v družstve alebo mimo neho alebo či ide o dieťa, príp. trvale práce neschopného príslušníka rodiny;

cc) pri určení potreby krmív pre záhumienkové zvieratstvo, ktoré družstvo poskytne rodine družstevníka, berie sa do úvahy iba zvieratstvo, ktoré rodina družstevníka chová v rámci ustanovení stanov družstva;

dd) keď má rodina družstevníka záhumienkové hospodárstvo, kryje časť svojej osobnej spotreby a potreby krmív pre záhumienkové zvieratstvo z výnosu tohto pomocného osobného hospodárstva. Družstvo je povinné prihliadať na výnosy záhumienkového hospodárstva pri vydávaní naturálií, to znamená, je povinné znížiť o výnos poľnohospodárskych produktov zo záhumienkového hospodárstva množstvo naturálií na krytie odôvodnenej osobnej spotreby a potreby krmív z produkcie družstva, na ktoré by rodina družstevníka inak mala nárok. Nevydané naturálie družstvo pri odmeňovaní podľa pracovných jednotiek vyplatí v peniazoch v nákupných cenách.

b) Vzorové stanov JRD umožňujú spresnenie, prípadne doplnenie v nižšie uvedených prípadoch. Družstevníkom sa odporúča, aby túto možnosť využili v záujme rozvoja svojho hospodárstva, spoločenského a kultúrneho života na dedine a presnejšieho vyjadrenia miestnych pomerov družstva. Družstvo môže spresniť, prípadne doplniť najmä: čl. 3 ods. 1 ustanovením, ako sa družstvo bude špecializovať v rastlinnej alebo živočíšnej výrobe, ak sú otázky špecializácie a jej možnosti vyjasnené; čl. 5 ustanovením o formách spolupráce s inými družstvami, napr. členstvo v melioračnom družstve, v spoločnom družstevnom podniku JRD; čl. 11, 12 a 13 ustanoveniami, aké zariadenia bude budovať a aké výhody bude poskytovať mládeži, ženám a starším družstevníkom; čl. 14 ustanovením o stíhaní disciplinárnych previnení, ktorých sa dopustili na majetku družstva jeho členovia, podľa zákona č. 24/1957 Zb. o kárnom (disciplinárnom) stíhaní rozkrádania a poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve a ustanovením, že prípady drobného rozkrádania a iného úmyselného poškodzovania majetku družstva sa budú stíhať predstavenstvom družstva buď napomenutím alebo verejným napomenutím alebo pokutou do 500,- Kčs, ak postačí takéto potrestanie na výchovu družstevníka a ak sú splnené podmienky určené zákonom č. 24/1957 Zb.; čl. 14 ďalej ustanovením, že popri disciplinárnom opatrení alebo namiesto neho družstvo vinnému družstevníkovi odoprie celkom alebo čiastočne výhody poskytované zo sociálneho a kultúrneho fondu, ak nejde o dávky, ktoré družstvo musí poskytovať podľa Vzorových stanov JRD alebo iných predpisov; čl. 21 ods. 1 písm. E a F ustanoveniami, ako bude družstvo podľa miestnych podmienok zabezpečovať otázky sociálnych a kultúrnych potrieb družstva a družstevníkov.

(4) Družstvo preberie pri alternatívnych riešeniach niektorých otázok vo Vzorových stanovách JRD tú alternatívu, ktorá zodpovedá jeho miestnym, prírodným a ekonomickým podmienkam. Napr. družstvo, ktoré prevádza lesné hospodárstvo, prípadne kde družstevníci združili alebo majú združiť lesy na spoločné hospodárstvo, preberie článok 3 ods. 8, ako i ostatné ustanovenia Vzorových stanov JRD, týkajúce sa hospodárenia v lesoch; družstvo, ktoré zaviedlo peňažné odmeňovanie, preberie do stanov len ustanovenie Vzorových stanov JRD o peňažnom odmeňovaní a ustanovenia s tým súvisiace [čl. 19 ods. 1 písm. e) bod 1, čl. 20. písm. A a čl. 25 písm. A] a nepreberá ustanovenia o odmeňovaní podľa pracovných jednotiek a ustanovenia s tým súvisiace [čl. 19 ods. 1 písm. e) bod 2, čl. 20 písm. B a čl. 25 písm. B]; družstvo, ktoré odmeňuje podľa

pracovných jednotiek, preberie ustanovenia čl. 19 ods. 1 písm. e) bod 2, čl. 20 písm. B a čl. 25 písm. B; družstvo, ktorého členovia majú ešte záhumienkové hospodárstvo, určí v čl. 39 ods. 2 konkrétnu výmeru záhumienkov, pričom prihliada na pracovnú účasť družstevníka a príslušníkov jeho rodiny v spoločnom družstevnom hospodárstve a na početnosť rodiny družstevníka; čl. 39 ods. 3 družstvo spresní v rámci daného rozpätia tak, aby počet zvieratstva, ktoré môže mať v osobnom vlastníctve, zodpovedal krmivovej základni plynúcej zo záhumienku a naturálií, ktoré družstevník dostane od družstva ako súčasť odmeny za prácu alebo ktoré mu družstvo predá za nákupné ceny pri peňažnom odmeňovaní; počet hospodárskych zvierat na záhumienku, ktorý sa určí v stanovách, musí zodpovedať požiadavke poslednej vety tohto odseku Vzorových stanov JRD, t.j. nesmie byť na ujmu rozvoja spoločného hospodárstva družstva a rastu jeho trhovej produkcie (nesmie odvádzať družstevníka od plnenia úloh v družstevnom hospodárstve a nesmie byť na ujmu krmív pre družstevný dobytok a tým rastlinnej produkcie družstva); družstvo, ktorého členovia hospodária bez záhumienkov, vynechá článok 39 a namiesto neho upraví článok 40, napr. takto: „Družstvo hospodári bez záhumienkov. Družstvo zabezpečuje osobnú spotrebu rodín družstevníkov, prípadne krmivá pre výkrm ošípanej a pre potreby drobného hospodárskeho zvieratstva, ak sa rozhodne rodina družstevníka ich chovať, poskytovaním naturálií buď odpredajom pri peňažnom odmeňovaní alebo ako súčasť pracovnej jednotky.“

(5) Pokiaľ Vzorové stanov JRD ukazujú v alternatívnych riešeniach na vývoj k pokročilejším formám hospodárenia a družstvo vzhľadom na svoj vývoj nepreberá túto pokrokovú formu ustanovení Vzorových stanov JRD, upraví jeho znenie vo vlastných stanovách ako vývojové riešenie s doplnkom, že sa bude usilovať o vytváranie všetkých materiálnych, ekonomických a politických podmienok pre ich zavedenie, a to najmä v rozdeľovaní produkcie, odmeňovaní za prácu a v záhumienkových hospodárstvach.

(6) Družstvo môže doplniť stanovú členskou schôdzou prijatými odporúčaniami strany a vlády a Ministerstva poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a prípadne aj dôležitými uzneseniami členských schôdzí, ktoré sú trvalejšieho rázu a riešia otázky, ktoré doteraz neboli ústredne riešené, alebo ktoré vyplývajú zo Vzorových stanov JRD a pomáhajú predstavenstvu správne presadzovať stanovú.

§ 2

Za riadne a včasné vypracovanie stanov zodpovedá predstavenstvo družstva. Návrh stanov vypracuje predstavenstvo, prípadne za pomoci komisie, ktorú ustaví zo skúsených družstevníkov z rôznych úsekov činnosti družstva. Vypracovanie stanov sa deje za širokej účasti a spolupráce všetkých družstevníkov. Vypracovaný návrh stanov predloží predstavenstvo všetkým družstevníkom na diskusiu a na pripomienky. Po spracovaní pripomienok predloží predstavenstvo návrh stanov na prerokovanie a prijatie členskej schôdzy.

§ 3

(1) Predstavenstvo predloží miestnemu národnému výboru na vyjadrenie stanovú prijaté členskou schôdzou a s týmto vyjadrením ich potom v troch vyhotoveniach predloží okresnému národnému výboru na schválenie do 6 mesiacov od vyhlásenia Vzorových stanov JRD.*)

(2) Okresný národný výbor predbežne preskúma predložené stanovú za účasti pracovníkov, ktorí poznajú poľnohospodársko-družstevnú ekonomiku a právo, a to najmä, či sú vypracované na podklade Vzorových stanov JRD a podľa tejto vyhlášky, či sú v súlade s ňou, so zákonom č. 49/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách alebo inými právnymi predpismi a politicko-hospodárskymi smernicami strany a vlády o rozvoji poľnohospodárskeho družstevníctva a s politickými a ekonomickými potrebami a možnosťami družstva.

Potom prerokuje stanovú za účasti pracovníkov, ktorí poznajú poľnohospodársku družstevnú ekonomiku a právo, so zástupcami družstva, a ak došiel pri predbežnom preskúmaní stanov k

názoru, že nezodpovedá určeným podmienkam alebo že obsahujú nepresné či nejasné ustanovenia, prizve na prerokovanie stanov i zástupcov miestneho národného výboru.

(3) Ak stanov zodpovedajú podmienkam uvedeným v predchádzajúcom odseku, okresný národný výbor ich schváli. Keď nezodpovedajú stanov týmto podmienkam, vráti ich okresný národný výbor družstvu s pripomienkami a s odôvodnením a odporučí mu vykonať v primeranom termíne patričné zmeny.

§ 4

Miestne a okresné národné výbory poskytujú svojimi orgánmi, poslancami, pracovníkmi a aktivistami družstvám pri vypracovaní stanov účinnú a sústavnú pomoc a dbajú na to, aby sa stanov vypracovali podľa týchto smerníc a v určenom termíne predložili okresnému národnému výboru. Pritom im zabezpečujú pomoc odborne a politicky vyspelých pracovníkov, najmä z patronátnych závodov, poľnohospodárskych škôl a ústavov, súdov, prokuratúr, banky, advokátskych poradní a pod.

§ 5

(1) Odbor pôdohospodárstva okresného národného výboru

- a) vedie knihu stanov JRD,
- b) registruje schválené stanov záznamom v knihe stanov JRD,
- c) vyzrozumie družstvo písomne o schválení stanov okresným národným výborom a zašle družstvu schválené stanov; jeden odpis tohto vyzrozumenia zašle spolu s rovnopisom schválených stanov okresnému súdu v mieste krajského súdu; jeden rovnopis stanov založí.

(2) Schválené stanov sú pre družstvo záväzné.

§ 6

Každá zmena okresným národným výborom schválených a registrovaných stanov alebo ich doplnenie podlieha novému schváleniu okresným národným výborom a registrácii, ako i opatreniu podľa § 5 ods. 1 písm. c) tejto vyhlášky.

§ 7

Miestny a okresný národný výbor dohliadajú na dodržiavanie a uplatňovanie stanov, najmä na riadne a pravidelné plnenie celoročného výrobného-finančného plánu, zavádzanie pokrokových foriem hospodárenia, dodržiavanie družstevnej demokracie a pod.

§ 8

Zrušujú sa smernice Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. 99/1957 Ú. l. (Ú. v.) o vypracovaní stanov JRD, ich potvrdzovaní a registrácii a smernice Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. 93/1959 Ú. l. (Ú. v.) pre vypracovanie doplnkov a zmien stanov JRD.

§ 9

Táto vyhláška nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Prvý námestník ministra:

Mestek v. r.

*) Vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva č. 144/1960 Zb. o vykonávaní pomocnej a pridruženej výroby v jednotných roľníckych družstvách a o ich vzájomnej spolupráci.

*) t. j. do 5. decembra 1961.

